

DÔVODOVÁ SPRÁVA

Všeobecná časť

Návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 262/2014 Z. z. o pôsobnosti orgánov štátnej správy vo veciach prekursorov výbušnín a o zmene a doplnení niektorých zákonov predkladá Ministerstvo hospodárstva SR v zmysle bodu C.1 uznesenia vlády SR č. 547/2020 k „Plánu legislatívnych úloh vlády SR na mesiace september až december 2020“ v znení bodu A.2 uznesenia vlády SR č. 787/2020.

Cieľom návrhu zákona je implementovať Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/1148 z 20. júna 2019 o uvádzaní prekursorov výbušnín na trh a ich používaní, ktorým sa mení nariadenie (ES) č. 1907/2006 a ktorým sa zrušuje nariadenie (EÚ) č. 98/2013“ (ďalej len nariadenie (EÚ) 2019/1148) do právneho poriadku Slovenskej republiky. Návrh zákona ustanovuje optimálny spôsob regulácie sprístupňovania, dovozu, držby a používania prekursorov výbušnín členom širokej verejnosti a to zavedením režimu zákazu prístupu členov širokej verejnosti k obmedzeným prekursorom výbušnín (látkam z prílohy I Nariadenia (EÚ) 2019/1148 nad stanovenú koncentráciu). Vymedzuje oblasť pôsobnosti orgánov štátnej správy v oblasti prekursorov výbušnín a zavádza nástroje pre vynucovanie povinností. Nariadenie (EÚ) 2019/1148 je záväzné v celom rozsahu a priamo uplatniteľné vo všetkých členských štátoch EÚ od 1. februára 2021.

Doterajšia právna úprava „Zákon č. 262/2014 Z. z. o pôsobnosti orgánov štátnej správy vo veciach prekursorov výbušnín a o zmene a doplnení niektorých zákonov“ umožňovala členovi širokej verejnosti nakupovať obmedzené prekursory výbušnín uvedené v článku 4 odseku 3 nariadenia (EÚ) č. 98/2013, len za predpokladu, že sa zaregistroval u príslušného hospodárskeho subjektu. Nariadením (EÚ) 2019/1148 sa registračný režim ruší a členské štáty môžu ponechať alebo stanoviť režim povoľovania, podľa ktorého bude členom širokej verejnosti umožnené získanie, dovážanie, vlastníenie alebo používanie obmedzených prekursorov nepresahujúcich hornú prahovú hodnotu v súlade s prílohou I (stĺpec 3) na legitímne účely za predpokladu, že sú držiteľmi príslušného povolenia, alebo zaviesť režim zákazu. Slovenská republika zavádza v zmysle čl. 5 odseku 1 Nariadenia (EÚ) 2019/1148 režim zákazu predaja obmedzených prekursorov výbušnín členom širokej verejnosti na území SR.

Návrh zákona zároveň rieši presun kompetencií nad sprístupňovaním obmedzených a regulovaných prekursorov výbušnín, ktoré sa zo Slovenskej obchodnej inšpekcie presúvajú na Hlavný banský úrad. Navrhovaná zmena riadiaceho a dozorného orgánu sprehládni a zjednoduší štátnu správu v danej oblasti. Bude nápomocná aj pre povinné hospodárske subjekty, pretože prispeje k skvalitneniu štátneho dozoru, ktorý bude vykonávať orgán disponujúci potrebným materiálnym a personálnym vybavením.

Návrh zákona je v súlade s Ústavou Slovenskej republiky, s ústavnými zákonmi a nálezmi Ústavného súdu Slovenskej republiky, so zákonmi a ostatnými všeobecne záväznými právnymi predpismi, medzinárodnými zmluvami, ktorými je Slovenská republika viazaná, ako

aj s právom Európskej únie.

Návrh zákona nemá vplyv na rozpočet verejnej správy, má pozitívny aj negatívny vplyv na podnikateľské prostredie. Návrh zákona nemá vplyv na životné prostredie, služby verejnej správy pre občana, nemá vplyv na informatizáciu spoločnosti, sociálne vplyvy a ani vplyvy na manželstvo, rodičovstvo a rodinu.

B. Osobitná časť

Čl. I

K bodu 1

Rozširuje sa predmet úpravy zákona o regulované prekursorov výbušnín v rozsahu Nariadenia (EÚ) 2019/1148. Keďže zákonom sa upravuje pôsobnosť orgánov nielen pre obmedzené prekursorov výbušnín z prílohy I ale aj pre látky a zmesi z prílohy II.

K bodu 2 a 13

V tomto bode sa rušia kompetencie Ministerstva hospodárstva SR (MH SR) a Slovenskej obchodnej inšpekcie, ktoré sa presúvajú na Hlavný banský úrad a obvodné banské úrady. Úlohu koordinačného orgánu, ktorú doteraz plnilo Ministerstvo hospodárstva SR prevezme Hlavný banský úrad a oblasť dozoru bude zastrešovať sčasti Hlavný banský úrad a sčasti obvodné banské úrady.

K bodu 3

Príslušnosť Hlavného banského úradu nad sprístupňovaním regulovaných prekursorov výbušnín hospodárskym subjektom a profesionálnym používateľom, vrátane zákazu sprístupňovania obmedzených prekursorov výbušnín členom širokej verejnosti je daná s poukazom na hlavnú činnosť HBÚ a SOI. SOI je orgánom štátneho dozoru nad predajom spotrebných výrobkov a poskytovaním služieb spotrebiteľom. Primárnou úlohou SOI je ochrana vnútorného trhu pred nebezpečnými výrobkami v ponuke a predaji pre spotrebiteľa a ochrana ekonomických záujmov spotrebiteľa. Úlohou SOI ako orgánu trhového dozoru nie je preventívna kontrola, zabraňujúca zneužitiu prekursorov výbušnín (na trestnú činnosť, či terorizmus).

Hlavný banský úrad má vo veciach prekursorov výbušnín povinnosť podávať Európskej Komisii v termíne do 2. februára 2022 prvýkrát a potom každoročne súhrnnú správu o počte ohlásených podozrivých transakcií, zmiznutí a krádeží, o činnostiach zameraných na zvyšovanie informovanosti a tiež o počte vykonaných inšpekcií u hospodárskych subjektov. Predmetnou novelou zákona sa zavádza režim zákazu a tým sa vypúšťa odsek 2 v § 3, ktorý hovoril o jednorazových povoleniach vydávaných MH SR. Podľa nového odseku 3 vydá Hlavný banský úrad všeobecne záväzný predpis, ktorým stanoví presnejšie obmedzenia a odporúčania v súvislosti s uplatňovaním zákona.

K bodom 4 a 6

Vymedzujú sa úlohy Ministerstva vnútra SR, ktoré sa posilňujú pri dohľade nad dodržiavaním uplatňovania Nariadenia (EÚ) 2019/1148 (súladiť s článkom 11 nariadenia (EÚ) 2019/1148). Ministerstvo vnútra SR vyhodnocuje informácie, ktoré mu poskytujú hospodárske subjekty a v novej právnej úprave aj profesionálni používatelia. Zavádza sa nová definícia „profesionálneho používateľa“, ktorému možno sprístupniť obmedzené prekursorov výbušnín, pričom ten, na rozdiel od hospodárskeho subjektu, už nemôže sprístupňovať obmedzený prekursor výbušnín inej osobe. Týmto bodom sa upravuje povinnosť Ministerstva vnútra, ktoré zhromažďuje a vyhodnocuje informácie o podozrivých transakciách, od subjektov ako hospodársky subjekt a profesionálny používateľ, a zároveň tieto informácie zdieľa aj s príslušnými orgánmi, vrátane orgánov ostatných členských štátov Európskej únie. Rozšírená povinnosť nahlasovať podozrivé transakcie regulovaných prekursorov sa už bude vzťahovať okrem hospodárskych subjektov aj na profesionálnych používateľov, a pokiaľ ide o obmedzené prekursorov výbušnín, aj na členov širokej verejnosti. Nariadenie (EÚ) 2019/1148 rozlišuje medzi „profesionálnym používateľom“, ktorému môžu byť sprístupnené obmedzené prekursorov výbušnín, a „členom širokej verejnosti“, ktorému sprístupnené byť nemôžu.

V § 4 sa dopĺňa kontrolná povinnosť pre orgány Ministerstva vnútra, ktoré sú oprávnené pri ohlásených podozrivých transakciách, stratách a krádežiach vykonávať kontrolu hospodárskych subjektov a zdokumentované zistenia o priestupkoch a správnych deliktach poskytovať Hlavnému banskému úradu (HBÚ). Súhrnné informácie o počte nahlásených podozrivých transakcií, strát a krádeží zasiela HBÚ, ako podklad do ročnej správy pre Európsku Komisiu. Úlohu kontaktného bodu bude plniť Úrad kriminálnej polície Prezídia Policajného zboru.

K bodom 5 a 12

Odkazy na zrušené nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 98/2013 z 15. januára 2013 o uvádzaní prekursorov výbušnín na trh a ich používaní sú nahradené odkazmi na aktuálne implementované nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/1148 z 20. júna 2019 o uvádzaní prekursorov výbušnín na trh a ich používaní, ktorým sa mení nariadenie (ES) č. 1907/2006 a ktorým sa zrušuje nariadenie (EÚ) č. 98/2013.

K bodom 7 a 8

Upravuje sa povinnosť obvodných banských úradov vykonávať kontrolu zákazu sprístupňovania obmedzených prekursorov výbušnín členmi širokej verejnosti podľa čl. 5 ods. 1 Nariadenia (EÚ) 2019/1148. Členom širokej verejnosti je každá fyzická alebo právnická osoba, ktorá koná na iné účely ako na účely spojené s jej obchodovaním, podnikaním, alebo výkonom povolania. Pridáva sa ďalšia povinnosť pre obvodné banské úrady kontrolovať plnenie informačnej povinnosti podľa čl. 7 a čl. 9 Nariadenia (EÚ) 2019/1148. Informácie o počte vykonaných kontrol zasielajú obvodné banské úrady hlavnému banskému úradu ako podklad do ročnej správy pre Európsku Komisiu.

K bodom 9 a 10

V § 6 ods. 1 sa spresňuje pôsobnosť Colného úradu. Keďže režim vydávania povolení pri dovoze prekursora výbušnín členom širokej verejnosti sa navrhovanou právnou úpravou mení na režim zákazu, kontrola povolení je pre colné úrady bezpredmetná. Táto povinnosť sa zrušením odseku 2 vypúšťa a nasledujúce odseky sa z tohto dôvodu prečísľujú, upravuje sa tiež odkaz na tieto prečíslované odseky.

K bodu 11

Práva a povinnosti hospodárskeho subjektu a člena širokej verejnosti sa dopĺňajú o nový subjekt „profesionálneho používateľa“. Ako vyplýva z Nariadenia (EÚ) 2019/1148, profesionálnemu používateľovi bude možné sprístupniť obmedzený prekursor výbušnín v prípade, ak bude použitý na účely súvisiace s jeho obchodovaním, výkonom povolania alebo remeselnej činnosti. Takéto vymedzenie prispeje k žiaducemu zvýšeniu kontroly nad osobami, nadobúdajúcimi obmedzené prekursory výbušnín. Overovanie totožnosti osoby, ktorej budú obmedzené prekursory výbušnín sprístupňované a cieľa nákupu bude sprísnené. Vyhlásenie o profesionálnom použití nebude pri predaji dostačujúce, nakoľko takéto tvrdenie bude musieť záujemca o nadobudnutie obmedzeného prekursora výbušnín potvrdiť napr. výpisom zo živnostenského registra. Takto formulované povinnosti podstatne uľahčia výkon kontroly zo strany dozorného orgánu. Oproti pôvodnému zneniu zákona sa predovšetkým upravujú povinnosti vo vzťahu k profesionálnemu používateľovi a hospodárskemu subjektu pri sprístupňovaní regulovaných prekursorov výbušnín navzájom medzi sebou a dodržiavaním informačnej povinnosti. A tiež sa upravujú povinnosti súvisiace so zákazom sprístupňovania obmedzených prekursorov výbušnín členom širokej verejnosti. Širokej verejnosti sa zakazuje dovážať, vlastniť a používať obmedzené prekursory výbušnín z prílohy I Nariadenia (EÚ) 2019/1148, okrem prípadov, ak je koncentrácia rovnaká alebo nižšia ako prahové hodnoty

uvedené v stĺpci 2.

Upravujú sa oproti pôvodnému zákonu sankcie a výkon sankcií za porušenie povinnosti v súlade so zákonom a Nariadením (EÚ) 2019/1148. Ukladanie pokút bude v kompetencií obvodných banských úradov. Sankcie sú rozšírené a vzťahujú sa aj na profesionálneho používateľa a online trh. Vzhľadom na riziko hrozby, ktoré uvedené látky pre obyvateľstvo predstavujú, je primerane navýšená výška sankcií jediným dostatočne preventívnym opatrením s potenciálom odradiť od porušovania ustanovení obmedzujúcich nakladanie s prekursorami výbušnín.

K bodom 14 až 16

Z dôvodu presunu kompetencií sa zavádza sa nová kompetencia pre hlavný banský úrad. Kým priestupky budú prejednávať obvodné banské úrady (prvostupňový orgán na udelenie pokuty), hlavný banský úrad bude odvolacím orgánom. Precizuje sa priestupok, ktorého sa dopustí profesionálny používateľ. Napr. v prípade poľovníkov, ktorí majú zákonnú povinnosť bieliť parožie peroxidom vodíka (obmedzený prekursor) a každého uloveného jedinca zo zákona musia predkladať na prehliadku a kontrolu. Posudzuje sa správnosť selektívneho lovu.

K bodu 17

V § 10 sa mení odsek 2, ktorým sa presnejšie vymedzujú oprávnenia a povinnosti niektorých orgánov štátnej správy a racionalizuje sa postup v prípade zistenia porušenia zákona a nariadenia (EÚ) 2019/1148 pri zdokumentovaní, objasňovaní a prejednávaní priestupkov a správnych deliktov podľa tohto predpisu.

K bodom 18 a 19

Podľa zákona o ochrane osobných údajov sa vymedzujú údaje, ktoré môžu byť na účely tohto zákona poskytnuté orgánom štátnej správy a iným hospodárskym subjektom. Ustanovuje sa taktiež prechodné obdobie pre usmernenie pre člena širokej verejnosti, ktoré je v platnosti do 30. apríla 2022.

K Čl. II

V prílohe Sadzobníka správnych poplatkov Finančnej správy sa v súlade so zavedením režimu zákazu ruší poplatok za jednorazové povolenie pre člena širokej verejnosti.

K Čl. III

Navrhuje sa nadobudnutie účinnosti 1. mája 2022.